

بررسی رابطه بین گزارشگری پایداری شرکتی بر حاکمیت شرکتی

شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سامان شهبواری پور^۱، محبوبه سعید^۲، لیلا خسرو نیا^۳

تاریخ پذیرش ۱۴۰۱/۰۲/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۱

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی رابطه بین گزارشگری پایداری شرکتی بر حاکمیت شرکتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد؛ که از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت مروری و از لحاظ ماهیت داده‌ها جزء تحقیقات کمی است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار برای بازه زمانی بین ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۷ بررسی شده که در آخر با لحاظ کردن محدودیت‌های ذکر شده ۱۴۰ شرکت به عنوان نمونه انتخاب شده است. در این تحقیق برای جمع‌آوری و گردآوری داده‌ها و اطلاعات تحقیق از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی و نمونه‌برداری به صورت عینی نیز استفاده شده است. یافته‌های حاصل از تحقیق نشان داد که بین گزارشگری پایداری شرکتی بر حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معکوس و معنادار وجود دارد.

کلمات کلیدی: گزارشگری پایداری شرکتی، حاکمیت شرکتی، شرکت‌های پذیرفته شده در

بورس اوراق بهادار تهران

---

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران
^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران
^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

۱- مقدمه

اصلی‌ترین ارکان بحث حاکمیت شرکتی مطمئن شدن از اعمال حاکمیت صحیح سهام‌داران در اداره شرکت است، ولی قدرت‌های خاص موجب می‌شوند اعمال این حاکمیت به‌خصوص برای سهام‌داران کوچک با موانعی روبه‌رو شود. از این‌رو یکی از مقولات ارزش‌مند در حاکمیت شرکتی آگاهی یافتن از ساختار مالکیت و رتبه‌بندی آن در تمام مقیاس‌های استاندارد می‌باشد تا با استفاده از ساختار مالکیت استراتژی‌های لازم در استقرار حاکمیت شرکتی را بتوان تدوین نمود. در حاکمیت شرکتی گروه‌های بیشتری نفوذ دارند (کریسوستومو و همکاران^۱ ۲۰۲۰).

تئوری‌های متعددی نه تنها در زمینه‌ی منطق وجود شیوه‌ها و معیارهای پایداری شرکتی بلکه در زمینه‌ی ضرورت افشای اطلاعات پایداری شرکتی وجود دارد. نقطه آغازین این تئوری‌ها عدم تقارن اطلاعاتی بین ذی‌نفعان است که به‌وسیله تئوری نمایندگی توضیح داده شده و گسترش یافته است. شرکت‌ها سعی در کاهش عدم تقارن با استفاده از افشای اطلاعات رادارند تا همه ذی‌نفعان با استفاده از اطلاعات یک‌سان در بازار فعالیت کنند. با این حال محدودیت اصلی این تئوری تمرکز بر جنبه‌های مالی بوده و بسیاری از کاربران بالقوه اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی را در نظر نمی‌گیرد. برای پاسخ به این محدودیت لازم است تئوری‌های دیگری را مدنظر قرارداد: (۱) تئوری مشروعیت (۲) تئوری اقتصاد سیاسی و (۳) تئوری ذی‌نفعان، که می‌توانند پایداری کسب‌وکار و افشای اطلاعات مربوط به آن را توجیه کنند و همچنین در باب مسئله تحقیق باید اشاره کرد که زمانی که عدم تقارن اطلاعات بین مدیران و سایر ذی‌نفعان بیشتر باشد موجب کاهش کیفیت سود می‌گردد ولی از طرفی اگر گزارشگری باکیفیت بالا و همچنین حاوی اطلاعات غیرمالی نظیر اطاعات گزارشگری پایداری شرکت که از سه نظر اقتصادی، اجتماعی و حاکمیت شرکتی دارا باشد موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شده و کیفیت سود گزارش شده را افزایش می‌دهد (شانتی و همکاران^۲ ۲۰۱۸).

تحقیقات انجام شده بر این امر تأکید دارند، چشم‌انداز بسته و محدود در مورد حاکمیت شرکت و عدم درک از اهمیت حاکمیت شرکت در سراسر دنیا به چشم می‌خورد

^۱ Crisóstomo & et al

^۲ Shanti & et al

و نیاز است تا به یک دید غنی در این خصوص رسیده شود (فیلاتوتچف^۱ و همکاران ۲۰۱۳؛ شیهل و همکاران ۲۰۱۴). در بازارهایی که از حمایت سهام‌داران عمده برخوردار است، محیط نهادی تمایل به ارتقاء سیستم‌های حاکمیت شرکتی با تنوع کمتر در حاکمیت بنگاه‌ها دارد (دورنو و کیم^۲ ۲۰۰۵؛ به نقل از حقیری ۱۴۰۰). در حقیقت، بسیاری از شرکت‌ها در کشورها جهان سوم رویه‌های حاکمیت شرکتی را فراتر از آنچه توسط قانون تعیین شده یا مصوب شده است، به نفع سهام‌داران عمده ادغام نموده‌اند. بنابراین، اتخاذ داوطلبانه بهترین شیوه‌های حاکمیت در بازارهای خاص یک خط مطالعه مناسب است تا اثرات قدرت سهام‌دار عمده را آشکار نماید (آگیلرا و جکسون^۳، ۲۰۰۳؛ به نقل از حقیری ۱۴۰۰). بنابراین مساله اصلی پژوهش این است که چه رابطه بین گزارشگری پایداری شرکتی بر حاکمیت شرکتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارد؟

۲- مبانی نظری

۲-۱- حاکمیت شرکتی

سرمایه‌گذاران عمده نسبت به سرمایه‌گذاران خرده روحیه رهبری بیشتری را طلب می‌نمایند زیرا دوست دارند سرمایه‌هایی که در اختیار مدیران این شرکت‌ها قرار می‌دهند خود آن را کنترل نمایند از این رو حاکمیت شرکتی و نوع راهبری آن دغدغه‌های اصلی شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران محسوب می‌شود. در برخی از مواقع اتفاق می‌افتد که مدیریت و سرپرستان واحدهای تجاری به‌عنوان یکی از اعضای هیئت‌مدیره در اداره امور شرکت‌ها نقش دارند. بنابراین قدرت نفوذ و اختیارات مدیران در این شرایط بسیار بالا است و با توجه به این که پاداش مدیران بستگی به نوع عملکردشان از فعالیت‌ها دارد بنابراین هر کاری می‌کنند تا منافع شخصی خود را به دست آورند. کشورهای پیشرفته در علم اقتصاد سعی بر این دارند نوعی تمامی شخصیت‌های افراد را مستقل نگهدارند تا هر شخصی نتواند نسبت به منافع خود سواستفاده‌ای بکند (حلاج و همکاران ۱۳۸۸).

انتقال مالکیت از بخش دولتی به بخش خصوصی باعث ایجاد یک تئوری به نام تئوری خصوصی‌سازی شد و در حقوق مالکیت به آن اشاره شده است زیرا در زمان واگذاری

^۱ Filatotchev

^۲ Durnev & Kim

^۳ Aguilera & Jackson

سهام دولتی به مردم تأمین از طریق آن انجام می‌شود و این حقوق به وجود می‌آید که تمامی اشخاص سرمایه‌گذار در بخش‌های خصوصی از یک نوع قانونی تبعیت کنند و هیچ‌گونه تبعیضی بین آنان وجود نداشته باشد (ستایش و همکاران ۱۳۹۴).

۲-۲- گزارشگری پایداری شرکتی

اشخاص و مراجع مختلفی با حقوق، منافع و علایق گوناگون و گاه متضاد، برای قضاوت و تصمیم‌گیری درباره امور و وضعیت واحدهای انتفاعی به اصلاحات مالی نیاز دارند و واحدهای انتفاعی برای پاسخ‌گویی به این نیازها، گزارش‌های مالی گوناگونی را که اساساً جنبه استفاده‌های برون‌سازمانی دارد را تهیه و ارائه می‌کند. صورت‌های مالی مجموعه‌ای از صورت‌های مجزا و درعین‌حال مرتبط با یکدیگر است که اساساً وضعیت مالی و نتایج عملیات یک واحد اقتصادی را نشان می‌دهد. گزارش‌های مالی که بخش محوری آن را صورت‌های مالی تشکیل می‌دهد، محصول گزارشگری مالی و عمده‌ترین وسیله انتقال اطلاعات به خارج از واحد اقتصادی است. اما گزارشگری مالی منحصر به تهیه و ارائه صورت‌های مالی نیست بلکه سایر طرق ارائه و تفسیر اطلاعات را که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با اطلاعات مالی حاصل از پردازش اطلاعات توسط سامانه حسابداری ارتباط دارد در برمی‌گیرد. در گزارش‌های مالی، اطلاعاتی که بنا بر الزامات قانونی یا عرف، افشای آن‌ها ضروری است و یا اطلاعاتی که مدیریت یک واحد اقتصادی آگاهی از آن را برای اشخاص ذی‌حق، ذی‌نفع و ذی‌علاقه به امور آن واحد لازم می‌داند، ارائه می‌شود. هر گزارشگری که مشتمل بر صورت‌های مالی باشد یا بخش عمده آن را صورت‌های مالی تشکیل دهد یا متکی و منظم به صورت‌های مالی باشد، گزارش مالی محسوب می‌شود (شبهو ۲۰۱۲).

هر واحد اقتصادی بنا بر الزامات قانونی یا قراردادی و یا برای رفع نیازهای اطلاعاتی اشخاص یا مراجع معینی ممکن است گزارش‌های خاصی را نیز تهیه و ارائه کند. این قبیل گزارش‌ها مشروط بر این‌که متکی بر صورت‌های مالی باشند یا در قالب اطلاعات مالی منعکس در صورت‌های مالی تهیه و ارائه شوند، گزارش مالی خاص محسوب می‌گردند (یوسفی و همکاران ۱۳۹۳).

نمونه‌هایی از گزارش‌های مالی خاص به شرح زیر است:

- گزارش مالی که به بورس اوراق بهادار ارائه می‌شود.

- گزارش مالی که به منظور دریافت وام و اعتبار یا تسهیلات مالی به بانک ها و سایر مؤسسات مالی و اعتباری ارائه می شود.
- گزارش مالی که به مراجع قانونی و سازمان های دولتی هدایت کننده اقتصاد جامعه ارائه می شود.
- پیشنهاد افزایش سرمایه در شرکت های سهامی.
- اظهارنامه مالیاتی شرکت ها و سایر اشخاص حقوقی و حقیقی که متکی و منظم به صورت های مالی می باشد.

۳- پیشینه پژوهش

کاظمی و سعادت نژاد (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان بررسی ارتباط بین ساختار مالکیت و حاکمیت شرکتی با بهره وری پرداختند. جامعه آماری تحقیق شامل ۹۲ شرکت در بازه زمانی بین ۱۳۸۶-۱۳۹۳ بوده است. نتایج پژوهش آن ها نشان داد که رابطه مثبت بین بهره وری در شرکت های نمونه آماری با مالکیت سهام دار عمده، مالکیت نهادی، تمرکز مالکیت، استقلال هیئت مدیره و نسبت بدهی وجود دارد و همچنین رابطه منفی بین دوگانگی وظیفه مدیرعامل و مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیئت مدیره وجود دارد.

چراغی و صدری (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان نقش سهام داران مالکیت نهادی در حاکمیت شرکتی پرداختند. آنان از اطلاعات ترازنامه ای ۹۸ شرکت برای بازه زمانی بین ۱۳۸۹-۱۳۹۵ استفاده کرده اند. به این نتیجه دست یافتند که شرکت هایی که کیفیت اطلاعات بالاتری دارند در سرمایه گذاری در صنعت مورد فعالیت خود احتمالاً تمایل بیشتری دارند، همچنین نقش اطلاعات حسابداری با کیفیت بالاتر بر انتخاب نوع سرمایه گذاری سرمایه ای در شرکت هایی با نسبت کمتر مدیران غیرموظف برجسته تر است.

نگات و همکاران^۱ (۲۰۱۱) در تحقیقی با عنوان حاکمیت شرکتی در شرکت های زنجیره ای در کشور آلمان مورد مطالعه قرار دادند. از اطلاعات مالی ۱۴۰۰ شرکت صنعتی در بازه زمانی بین ۱۹۹۷ الی ۲۰۰۷ استفاده کرده اند. جهت آزمون فرضیات از روش رگرسیون چندمتغیره استفاده کرده اند. به این نتیجه رسیدند که اکثریت سهام داران اقلیت درآمد را از سهام دارند. یعنی سهام داران اصلی برخی از کنترل ها را از طریق حقوق مالکیت

^۱ Nagat & et al

اعمال می نمایند که در نهایت بازده قابل توجهی برای خودشان دارد. تحت نظریه نمایندگی، یک سهامدار کنترل کننده غالب انگیزه‌ای برای شکل دادن به سیستم حاکمیت شرکتی برای استخراج مزایای خصوصی دارد.

خان و همکاران^۱ (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی و ساختار مالکیت بر رابطه بین هزینه نمایندگی و عملکرد شرکت در کشور کانادا پرداخته‌اند. آنان از اطلاعات مالی ۴۵۰ شرکت طی بازه زمانی بین ۲۰۰۷ الی ۲۰۱۴ استفاده کرده‌اند. جهت آزمون فرضیات از روش رگرسیون چندمتغیره استفاده کرده‌اند. به این نتیجه رسیدند که تمرکز مالکیت تأثیر منفی بر عملکرد شرکت‌های مورد مطالعه داشته است. این تأثیر منفی در بین شرکت‌هایی که قدرت سهامداران در دست ایالت بوده است بیشتر می‌باشد.

ژئولی و همکاران^۲ (۲۰۱۸) در تحقیقی به بررسی رابطه بین هزینه نمایندگی و خوانایی گزارشگری مالی با تأکید بر نقش حسابرسی در شرکت‌های چینی پرداخته‌اند. آنان برای این منظور با استفاده از رگرسیون چندمتغیره در بازه زمانی ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۵ با بهره‌گیری از مشاهداتی بالغ بر ۱۹۲۲۱ سال شرکت به این نتیجه رسیدند که هر چه مقدار هزینه نمایندگی بالا باشد باعث کاهش قابلیت خوانایی گزارشگری مالی می‌شود و همچنین کیفیت حسابرسی باعث کاهش هزینه نمایندگی شده و نتیجتاً موجب افزایش خوانایی گزارشگری مالی می‌گردد.

بنابراین فرضیه‌های پژوهش به صورت زیر قابل بیان است؛

(۱) بین گزارشگری پایداری شرکتی بر حاکمیت شرکتی رابطه معناداری وجود دارد.

۴- روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای بازه زمانی بین سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۷ است. نمونه آماری ۱۴۰ شرکت انتخاب شد. در این تحقیق برای جمع‌آوری و گردآوری داده‌ها و اطلاعات تحقیق مورد از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی و نمونه‌برداری به صورت عینی نیز استفاده شده است. به عبارتی دیگر، اطلاعات مربوط به استفاده از مجلات و ماهنامه‌های مربوط به سازمان بورس و همچنین استفاده از

^۱ Khan & et al

^۲ Xue Li & et al

پایان‌نامه‌های مشابه به موضوع تحقیق به صورت تجربی نیز استفاده شده است. هم‌چنین با استفاده از نرم‌افزارهای مالی جهت استخراج داده‌های تحلیلی برای انجام تحلیل‌های آماری و هم‌چنین استفاده از کاربرگ‌های محاسباتی برای اندازه‌گیری شاخص‌های انتخاب‌شده برای متغیرها نیز استفاده شده است.

بر اساس موضوع تحقیق و ماهیت روش تحقیق جهت تجزیه و تحلیل پذیری در آزمون فرضیه‌ها از بانک اطلاعاتی سازمان بورس و هم‌چنین نرم‌افزار ره‌آورد نوین و با استفاده از یادداشت‌های توضیحی به همراه صورت‌های مالی که به‌عنوان پیوست اطلاعات شرکت‌ها نیز شناخته می‌شوند نیز استفاده خواهد شد. هم‌چنین بعد از استخراج داده‌های فوق با طبقه‌بندی و کدگذاری هریک از مؤلفه‌ها در اکسل Excel نیز با واردکردن در برنامه اقتصادسنجی Eviews نسخه ۹ نسبت به نرمال بودن، هم‌خطی و معنادار بودن داده‌ها نیز بحث و بررسی خواهد شد. در آخر با تحلیل هریک از برآوردهای مدل فرضیه‌ها نسبت به رد یا پذیرش فرضیه‌ها نیز تصمیم‌گیری و اظهارنظر خواهد نمود.

۴- نتیجه یافته‌ها

فرضیه اول: بین گزارشگری پایداری شرکتی بر حاکمیت شرکتی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۲ تخمین مدل ۱ تحقیق

$R_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Farud}_{it} + \beta_2 \text{LEV}_{it} + \beta_3 \text{SIZE}_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیر وابسته	گزارشگری پایداری شرکتی			
متغیرهای مستقل	ضریب	آماره t	سطح خطا	سطح معنی‌داری
C	-۸۸۰۰/۶۹۱	-۷/۶۶۴۳۰۷	۰/۱۴۸۳۶۹	۰/۰۰۰۰
FARUD	-۳۰۸/۷۸۲۳	-۲/۲۱۴۳۲۴	۰/۵۴۲۹۶۸	۰/۰۰۵۰
SIZE	۱۶۴۸/۶۱۴	۹/۲۶۶۰۷۹	۰/۷۷۸۷۲۱	۰/۰۰۰۰
LEV	-۳۴۰/۴۱۰۲	-۰/۸۸۴۷۹۶	۰/۸۴۹۴۳۲	۰/۳۷۶۹
F آماره	۳۰/۶۱			
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱			
آماره دوربین واتسون	۲/۲۷			
ضریب تعیین	۰/۲۱			

ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۲۲
----------------------	------

در جدول (۱) آماره F و سطح معنی داری آن مربوط به آزمون قطعیت وجود رابطه خطی (آزمون معنی داری کل رگرسیون) بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته می باشد. با توجه به این که سطح معنی داری این آزمون برای مدل ۱ کمتر از ۰.۰۵ می باشد و همچنین آماره F بیشتر از ۲ می باشد می توان گفت که در مدل ۱، رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته وجود دارد؛ بنابراین نتیجه می شود که کل مدل معنی دار می باشند. یکی دیگر از مفروضاتی که در رگرسیون مدنظر قرار می گیرد، استقلال خطاها (تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده توسط معادله رگرسیون) از یکدیگر است. در صورتی که فرضیه استقلال خطاها رد شود و خطاها با یکدیگر همبستگی داشته باشند امکان استفاده از رگرسیون وجود ندارد. سطح خطا در همه متغیرها کمتر از ۱ می باشد و عدد مناسبی است. به منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر از آزمون دوربین واتسون استفاده می شود. چنانچه آماره دوربین واتسون نزدیک مقدار ۲ (بین ۱/۵ تا ۲/۵) قرار گیرد عدم همبستگی بین خطاها پذیرفته می شود. با توجه به جدول (۲) مقدار آماره دوربین واتسون ۲/۲۷ به دست آمد که نتیجه می شود در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار می گیرد. پس نتیجه می شود که استقلال خطاها تأیید می شود. ضریب تعیین برابر ۰/۲۱ است و نشان می دهد که ۲۴ درصد متغیر وابسته توسط متغیرهای دیگر تعیین می شود. ضریب تعیین تعدیل شده برابر ۰/۲۲ است و نشان می دهد که ۲۱ درصد اثرگذاری متغیر وابسته توسط متغیر مستقل انجام گرفته شده است.

۵- نتیجه گیری و پیشنهادات

نقش و ساختار اصلی حاکمیت شرکتی اثربخشی و کارایی بیشتر مدیران در قبال تصمیمات و خط مشی های آتی سازمان می باشد یعنی در واقع حاکمیت شرکتی تلاش می کند تا بهترین ساختار با بهترین سیاست های مالی در شرکت اتفاق بی افتد و اگر نوع قدرت بین مدیران و هیئت مدیره به سمت یک عملکرد متناسب روی آورد در این حالت شرکت ها در طی یک اهداف بلندمدت دارای بازدهی بسیار خوبی برای سرمایه گذاران خود خواهد بود. بحث رابطه نمایندگی در شرکت براساس طیف گسترده ای از وجود حاکمیت درست قابل کنترل است زیرا هزینه های نمایندگی اگر مناسب با نوع حاکمیت شرکتی کنترل شود دیگر شرکت ها هیچ گونه شکاف اطلاعاتی بین خود و بازار را احساس نخواهند

کرد و باعث خواهد شد تا تمامی افراد به یک نسبت از اطلاعات دسترسی داشته باشند و تصمیمات مناسبی را خواهند گرفت. پیتمن در سال ۱۹۹۰ مطالعه‌ای را در کشور انگلستان مورد بررسی قرار داد وی بیان نمود که شرکت‌های انگلیسی اغلب برای اداره شرکت‌های خود دنبال افراد خبره‌ای هستند زیرا از این طریق می‌توانند نوعی شرکت را در قبال بحران‌ها و تفاوت‌ها بیمه نمایند. اصولاً و در حالت‌های دیده‌شده شرکت‌ها به مقدار سرمایه‌ای که این افراد در اختیار شرکت قرار می‌دهند اجازه می‌دهند در نوع مالکیت شرکت‌ها مداخله کنند و حتی در پاره‌ای مسائل سرمایه‌گذاران عمده نوع حاکمیت شرکت را بر عهده می‌گیرند.

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد میشود که با در نظر گرفتن جهانی‌شدن مبحث پایداری و با عنایت به این که در حال حاضر سطح افشای شاخص‌های پایداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پایین است، پیشنهاد می‌شود این شرکت‌ها در این زمینه فعالیت بیشتری داشته باشند و سازمان بورس با فراهم آوردن زمینه افشا برای شرکت‌ها در کنار افشای اطلاعات مالی باعث افزایش افشای این‌گونه اطلاعات گردد. و همچنین به محققین آتی پیشنهاد میشود رابطه بین بررسی ارتباط بین گزارشگری پایداری شرکتی و حاکمیت شرکتی را با تأکید بر نقش هزینه بدهی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام دهند.

۶- منابع

یوسفی‌اصل، فرزانه؛ ملا نظری، مهناز و سلیمانی، غلامرضا. (۱۳۹۳). تبیین مدل شفافیت گزارشگری مالی. پژوهش‌های تجربی حسابداری. سال چهارم، شماره ۱۴، زمستان ۱۳۹۳، ص ۶۵-۷۹.

چراغی، نسرین و صدری، پروین. (۱۳۹۶). نقش سهام‌داران نهادی در حاکمیت شرکتی، سومین کنفرانس بین‌المللی تکنیک‌های مدیریت و حسابداری، تهران، شرکت همایش‌گران مهر اشراق، ۲۹ آبان.

حلاج، محمد؛ نمازی، محمد و ابراهیمی، شهلا. (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی مالکیت نهادی با عملکرد جاری و آتی شرکت‌های مالی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، ش ۵۸، ص ۱۱۳-۱۳۰.

ستایش، محمدحسین و ابراهیمی، فهیمه. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر محتوای اطلاعاتی سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری، شماره ۱۵، ص ۷۴-۸۹.

کاظمی، حسین و سعادت‌نژاد، زهره. (۱۳۹۵). در تحقیقی با عنوان بررسی ارتباط بین ساختار مالکیت و حاکمیت شرکتی با بهره‌وری. مقاله حسابداری و حسابرسی، دوره ۸، شماره ۳۲، ۱۹-۱.

Crisóstomo, V. L., de Freitas Brandão, I., & López-Iturriaga, F. J. (۲۰۲۰). Large shareholders' power and the quality of corporate governance: An analysis of Brazilian firms. *Research in International Business and Finance*, ۵۱, ۱۰۱۰۷۶.

Filatotchev, I., Jackson, G., & Nakajima, C. (۲۰۱۳). Corporate governance and national institutions: A review and emerging research agenda. *Asia Pacific Journal of Management*, ۳۰(۴), ۹۶۵-۹۸۶.

Khan, R., Khidmat, W. B., Hares, O. A., Muhammad, N., & Saleem, K. (۲۰۱۹). Corporate Governance Quality, Ownership Structure, Agency Costs and Firm Performance. Evidence from an Emerging Economy. *Journal of Risk and Financial Management*, ۱۳(۷), ۱۵۴.

Nagar, V., Petroni, K., & Wolfenzon, D. (۲۰۱۱). Governance problems in closely held corporations. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, ۴۶(۴), ۹۴۳-۹۶۶.

Shanti. gand Tjahjadi, Bambang and Narsa, I Made. (۲۰۱۸). The Effect of Integrating Reporting on Earnings Quality: A Study of Family Firms in Indonesia (September ۳۰, ۲۰۱۸). *Journal of Accounting Research*, ۳(۳) ۳۴-۴۰, ۳۲۷۳۹۰۱.

Shehu, U.H. (۲۰۱۲). "Firm Characteristics and Financial Reporting Quality of Quoted Manufacturing Firms in Nijeria". A Dissertation Submitted to the School of Postgraduate Studies, Ahmadu Bello University.

Xue Li& Huayang. Chen and Jin-huiLuo. (۲۰۱۸). Annual report readability and corporate agency costs. *China Journal of Accounting Research*. Volume ۱۱, Issue ۳, September.